

Innst. S. nr. 18

(2003-2004)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

St.prp. nr. 81 (2002-2003)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om statsdeltakelse i pre-interessentskapsfasen knyttet til anlegg av nytt gasstransportsystem til Storbritannia

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Olje- og energidepartementet foreslår i proposisjonen at staten ved statens direkte økonomiske engasjement (SDØE) kan påta seg forpliktelser (fremforhandling av avtaler og kontrakter og evt. inngåelse av slike) knyttet til anlegg av nytt gasstransportsystem til Storbritannia, i perioden frem til det formelt etableres interessentskap for anlegg av slike rørledninger.

Gasstransportsystemet planlegges utbygget av en investorgruppe bestående av rettighetshaverselskaper på norsk sokkel i forbindelse med utbyggingen av Ormen Lange-feltet, som etter planen skal settes i drift i 2007. Departementet viser til at av hensyn til en forsvarlig fremdrift av prosjektet vil det være nødvendig for de aktuelle selskaper å pådra forpliktelser før Stortinget kan gi sin formelle tilslutning til at Olje- og energidepartementet gir tillatelse til anlegg og drift av det nye gasstransportsystemet.

Selskapene tar sikte på å fremlegge en plan for anlegg og drift fjerde kvartal 2003. Forutsetningen for en slik fremleggelse vil bl.a. være at britiske og norske myndigheter i god tid forut for dette har etablert prinsipper for myndighetsbehandling av bl.a. rørledningsprosjektet. Basert på dette vil Olje- og energidepartementet legge frem saken for Stortinget i løpet av første kvartal 2004.

Eventuelle kostnader for SDØE som måtte påløpe før tillatelse til anlegg og drift av det nye gasstransportsystemet gis (SDØEs andel av inntil 1,5 mrd. kroner), vil bli foreslått dekket i nysalderingsproposisjonen høsten

2003 eller i statsbudsjettet for 2004, avhengig av om de påløper i inneværende år eller primo 2004.

Departementet viser til at formelt vil interessentskap for det nye gasstransportsystemet bli endelig etablert på det tidspunkt departementet gir tillatelse til anlegg og drift. På dette tidspunkt vil det normalt også bli besluttet om staten skal delta i interessentskapet via statens direkte økonomiske engasjement (SDØE), jf. petroleumsloven (lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet) §§ 3-6 og 11-1 første ledd. Inn-til tillatelse til anlegg og drift gis (etter planen våren 2004), vil nødvendige avtaler mv. bli fremforhandlet og undertegnet mellom de aktuelle selskaper, i gjensidig forståelse om at interessentskap vil bli formelt etablert på det tidspunkt tillatelsen gis. Dette er den normale fremgangsmåte ved planlegging/bygging av nye eksportørledninger.

I den foreliggende "pre-interessentskapsfasen" er det ønskelig at Petoro - på vegne av SDØE - også skal kunne delta i avtaleforhold som vil innebære forpliktelse av midler for SDØE for anlegg av det nye gasstransportsystemet.

Slik petroleumsloven er utformet, synes det klart at Petoro ikke vil påta seg forpliktelser som nevnt uten at deltakelsen er formelt forankret. Olje- og energidepartementet foreslår at staten skal delta i anlegg av det nye gasstransportsystemet til Storbritannia, og at Petoro skal kunne delta i nødvendige avtaleforhold i den forbindelse, også i perioden før tillatelse til anlegg og drift gis.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sylvia Brustad, Rolf Terje Klungland og Synnøve Konglevoll, fra Høyre, Øyvind Halleraker, Siri A. Meling og Leif Frode Onarheim, fra Fremskrittspartiet, Øyvind Korsberg og Øyvind Vaksdal, fra Sosialistisk Ven-

streparti, Hallgeir H. Langeland og Ingvild Vaggen Malvik, fra Kristelig Folkeparti, Ingmar Ljones og lederen Bror Yngve Rahm, og fra Senterpartiet, Inger S. Enger, har merket seg at staten v/SDØE, som største deltaker i Ormen Lange-feltet og med betydelige gassressurser på norsk kontinentalsokkel, vil delta i bygging av et nytt gasstransportsystem til Storbritannia. For øvrig er staten allerede en stor infrastruktureier i gasstransportsystemet på norsk kontinentalsokkel.

Komiteen har merket seg at gasstransportsystemet planlegges utbygget av en investorgruppe bestående av rettighetshaverselskaper på norsk sokkel i forbindelse med utbyggingen av Ormen Lange-feltet, som etter planen skal settes i drift i 2007, og ser at av hensyn til en forsvarlig fremdrift av prosjektet vil det være nødvendig for de aktuelle selskaper å pådra forpliktelser før Stortinget kan gi sin formelle tilslutning til at Olje- og energidepartementet gir tillatelse til anlegg og drift av det nye gasstransportsystemet. Komiteen har merket seg at forutsetningen for en slik tilslutning vil bl.a. være at britiske og norske myndigheter i god tid forut for dette har etablert prinsipper for myndighetsbehandling av bl.a. rørledningsprosjektet. Komiteen har videre merket seg at norske og britiske myndigheter etablerte slike prinsipper den 2. oktober 2003.

Komiteen har merket seg departementets overslag over kostnader for SDØE som måtte påløpe før tillatelse til anlegg og drift av det nye gasstransportsystemet. (SDØEs andel av inntil 1,5 mrd. kroner.) Komiteen gir sin tilslutning til at dette vil bli foreslått dekket i nysalderingsproposisjonen høsten 2003 eller i statsbudsjettet for 2004, avhengig av om de påløper i inneværende år eller primo 2004.

Komiteen gir sin tilslutning til at Petoro AS i perioden frem til anlegg og drift gis, kan inngå forpliktelser på vegne av SDØE for inntil 40 pst. av de samlede prosjektinvesteringene. Fastsettelse av SDØE-andelen vil skje i forbindelse med Stortingets godkjenning av plan for anlegg og drift av det nye gasstransportsystemet.

Komiteen viser til at godkjenning av, og bevilgninger til, den planlagte tørrgassrørledningen (Britpipe) som St.prp. nr. 81 (2002-2003) omhandler, må skje uten at det innebærer noen bindinger eller økonomiske konsekvenser som forringer muligheten til framtidige leveranser av ubehandlet norsk rikgass til fastlands-Norge.

Komiteen vil peke på at Norge har et stort ressursmessig potensial til videre utvikling av petrokjemisk industri. Det finnes i dag teknologisk kompetanse på internasjonalt nivå til å utvikle den petrokjemiske industrien videre. Det er viktig at rikgasskomponentene i naturgassen kan utvikles som industriell råvare, slik at de industrielle mulighetene blir utnyttet innenlands.

Komiteen vil peke på at videre utvikling av anlegg for prosessering og fraksjonering av naturgass i Norge er viktig fordi:

- Prosessering og fraksjonering av rikgass representerer stor verdiskaping og store inntekter, og gir et

stort antall arbeidsplasser i gassbehandlingsindustrien.

- Tilgang på rikgass-komponenter er avgjørende for videre utvikling av den petrokjemiske industrien her i landet.
- Innenlands gassbehandling er generelt viktig for langsiktig kontroll og forvaltning av en viktig naturressurs.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet viser til at den største delen av inntektene fra norsk naturgass kommer i dag gjennom salg av tørrgass til Europa. En del av naturgassen prosesseres på feltene, resten på land i Norge. Prosessering og fraksjonering av naturgass gir stor verdiskaping og et betydelig antall industriarbeidsplasser.

Disse medlemmer er bekymret for en utvikling der videre salg av tørrgass til det europeiske markedet gjøres avhengig av at norsk rikgass leveres ubehandlet til andre lands gassbehandlingsanlegg og petrokjemisk industri. Den nylig inngåtte avtalen mellom den britiske energiministeren og den norske olje- og energiministeren kan, etter disse medlemmers syn, på lengre sikt innebære en risiko for mangel på råstoff i norske gassbehandlingsanlegg og norsk petrokjemisk industri.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at spørsmålet som behandles i St.prp. nr. 81 (2002-2003) er om hvorvidt Petoro som rettighetshaver i Ormen Lange-feltet skal settes i stand til å delta i nødvendige investeringer i rørledninger før et interesseskap for disse formelt er etablert. Det er svært viktig at SDØE gjennom Petoro også kan delta på samme måte og på de samme betingelser som de andre investorene i prosjekter som dette, og at staten som betydelig investor ikke bidrar til å skape usikkerhet i fremdriften av kommersielle prosjekter, herunder Ormen Lange-prosjektet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti legger videre til grunn uttalen fra olje- og energiministeren i brev til energi- og miljøkomiteen 17. oktober 2003:

"... at rettighetshaverne selv disponerer over sin egen petroleum og at myndighetene ikke har noen instruksjonsmulighet hva gjelder rettighetshavernes avsetning av egen petroleum. Av den grunn var det ikke aktuelt for meg at leveranser av norsk rikgass til Storbritannia skulle være en del av forhandlingene med britene. Avtalen mellom min britiske kollega og meg berører da heller ikke rettighetshavernes disposisjonsrett over egen petroleum."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, vil fremheve viktigheten av å legge til rette for økt behandling og bruk av naturgass i Norge. I den sammenheng viser medlemmene til den pågående utvidelsen av behandlingsanlegg

gene for rikgass på Kårstø (KEP 2005) og Borealis' foreslåtte investeringer i utvidelse av crackeren på Noretyl, Rafnes. Den planlagte ilandføringen av gass fra Ormen Lange-feltet til Nyhamna er også et viktig bidrag til økt behandling og potensiell bruk av naturgass i Norge. Flertallet vil understreke behovet for fortsatt fokus på dette området.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti mener imidlertid at debatten ikke hører hjemme i forbindelse med den foreliggende saken. Det vises til at Ormen Lange-prosjektet vil bli lagt frem for Stortinget på vanlig måte, jf. olje- og energiministerens brev av 15. oktober 2003 til komiteen. Det vises videre til olje- og energiministerens brev til LO av 15. oktober 2003, hvor det understrekes at Stortinget bl.a. vil få anledning til å drøfte spørsmålene knyttet til utnyttelse av rikgass i forbindelse med oljemeldingen som skal legges frem våren 2004.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til statsrådets svarbrev til LO datert 15. oktober 2003, hvor vi kan lese:

"Norske myndigheter vil på sin side være underlagt EØS-avtalen i sine vurderinger i tilknytning til godkjenning av de utbyggings- og avsetningsløsninger som fremmes av rettighetshaver. Under EØS-avtalen er Norge forpliktet til å delta i etableringen av et indre marked i EU/EØS, der det skal være fri flyt av varer, tjenester, personer og kapital. Det indre marked baseres på fri konkurranse og på objektivitet, transparens og ikke-diskriminering på grunnlag av nasjonalitet. I aktuelle godkjennelsesprosesser vil norske myndigheter således ikke kunne oppstille vilkår som har til hensikt eller som resultat å tilgodese Norge som sådan (eksempelvis norsk industri, norske arbeidsplasser).

For så vidt gjelder spørsmålet om rikgass, vil jeg påpeke at rettighetshaver selv blir eier av og disponerer over rikgass som måtte bli funnet og produsert. Norge som part i EØS-avtalen vil ha svært begrenset adgang til å legge føringer på hvordan rikgass fra norsk sokkel skal utnyttes, eller til ellers å fastsette vilkår i tilknytning til utbygging/avsetning av rikgass som har eller vil kunne ha som siktemål å tilgodese Norge som sådan. Konkurransedyktige avsetningsløsninger i Norge vil bli valgt av rettighetshaver dersom de fremstår som de beste for ham totalt sett."

Disse medlemmer viser til partienes motstand mot EØS-avtalen, og stortingsflertallets (bestående av regjeringspartiene, Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet) uansvarlige hurtiginnføring av Gassmarkedsdirektivet. Resultatet framgår av ovenstående tekst, hvor statsråden skriver at vi i realiteten ikke lenger kan styre våre naturressurser til nasjonal industriutvikling, uten å få problemer med EU og ESA.

Disse medlemmer anser det uheldig at stortingsflertallets stadige aksept av EU-direktiver fratar nasjonalforsamlingen i Norge styringsmuligheter for utvikling av bl.a. industriarbeidsplasser.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget samtykker i at Petoro AS, på vegne av statens direkte økonomiske engasjement (SDØE), i perioden frem til tillatelse til anlegg og drift av nytt gasstransportsystem til Storbritannia gis, kan pådra SDØE forpliktelser som vil være nødvendige i forbindelse med anlegg av gasstransportsystemet for inntil 600 mill. kroner.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 23. oktober 2003

Bror Yngve Rahm
leder og ordfører

